

Prins van Wijngaarden

Door Jan Holthuis

Naar een interview met oud- hoofd technische dienst J. Visser. (verkorte versie)

Oprichter van het bedrijf is Jan Prins van Wijngaarden. Het jaar is 1890 in Sliedrecht, die plaats is de bakermat van de Nederlandse baggerindustrie. Volgens overlevering zou bij een huwelijk van een heer Prins met een mej. Van Wijngaarden de samengestelde naam als familienaam zijn aangenomen.

In het begin werd er met voor huidige begrippen klein materieel gewerkt. Eén der baggermolens die Visser zich nog goed kan herinneren was De Volharding, een stoomaangedreven molen met een emmerinhoud van 'slechts' 90 liter.

Het werkterrein verplaatste zich omstreeks 1900. Ter verkrijging van betere onderhouds- en reparatiefaciliteiten zoekt men een ruimte voor een werkplaats in de buurt. Een gunstige locatie werd uiteindelijk gevonden aan de Buitengracht in Hasselt. De strook grond aan het Tijlswegje langs de Buitengracht tussen de beide kalkovens was gunstig om te bebouwen: de eerste werkplaatsen waren houten loodsen. Zelfs het kantoor was in 1954, toen Visser bij het bedrijf in dienst trad, nog een zwart geteerd houten geval.

's Zomers kon het er bloedheet worden; de inventaris werd dan buiten gezet. De verhuizing vanuit Sliedrecht werd gerealiseerd in 1911. Jan PvW kocht een villa in Hattem terwijl zijn zoon Ariën, inmiddels ook werkzaam in het bedrijf, op een woonark in Hasselt kwam wonen. Veel uitvoerders woonden op woonarken en werden letterlijk met het in te zetten materieel van hot naar her gesleept.

De firma groeide en werd een in Hasselt niet meer weg te denken begrip. Van enkele families waren er meerdere generaties werkzaam, o.a. van de fam. Van der Graaf. Dit pleit voor de kennelijk goede sfeer in het bedrijf. Op maatschappelijk terrein liet het bedrijf zich niet onbetuigd: zo is in 1957 veel bijgedragen aan de totstandkoming van het nieuwe openluchtwembad in Hasselt. Het grondwerk werd belangeloos door PvW verricht. De officiële naam van het zwembad werd dan ook Arien Prins van Wijngaardenbad.

Een bekende verschijning in Hasselt was ook de Amsterdamse sleepboot van A. Bosman met een vaste ligplaats in haven De Beer. Veel sleepwerk voor PvW werd met deze boot uitgevoerd. Behalve het gebruikelijke reparatie- en onderhoudswerk werden aan de werkplaats aan het Tijlswegje soms ook de stoomketels uitgenomen. Het Stoomwezen in Nederland stelde een tweejaarlijkse keuring verplicht. Afgekeurde ketels moesten dan worden vervangen.

In de jaren 50 van de vorige eeuw werd dit materieel geleidelijk aan toch wel ouderwets. Een der laatste wapenfeiten van het stoomtijdperk vond eind jaren 70 plaats. De laatste stoomaangedreven baggermolen was opgelegd voor de sloop.

Kleinzoon Jan was inmiddels ook actief in het bedrijf. Z'n vader Arien was degene die de meeste vaart achter de vernieuwing zette. Helaas is hij al in 1958 op 61-jarige leeftijd overleden.

Nieuw materieel werd in eigen beheer ontworpen en gebouwd. Het casco werd in overleg met Visser ontworpen en gebouwd bij scheepswerf Bodewes, evenals de betimmering van de verblijven. Ridderinkhof leverde de heren, schildersbedrijf Schutte verzorgde het schilderwerk en Harm Smit (later ook nog Ben de Rek) leverde de elektrische installatie. Ontwerp en inbouw van de complete technische installatie werden door PvW zelf verzorgd. Al deze nieuwbouwactiviteiten bleven dus een Hasselter industriële aangelegenheid. Het werkterrein verplaatste zich in deze jaren zelfs naar het buitenland.

In 1970 werd er een nieuw materieelonderdeel ingevoerd: kranen op pontons. Ook werd er toen nog een zelfvarende splijthopperzuiger in dienst gesteld. De werkplaats aan de Buitengracht werd voor het steeds groter wordende materieel vanaf eind jaren 60 onbereikbaar. Gezocht werd nu naar een locatie aan het Zwartewater. PvW verhuisde in 1974 naar 'de overkant'. Een forse investering, waar men desondanks vol goede moed aan begon. Het personeel, waarvan sommigen van vader op zoon bij het bedrijf werkzaam waren, had vertrouwen in het bedrijf. Het liep echter anders. Vanaf 1978 werden de bedrijfsresultaten slechter. De hoogconjunctuur van voorgaande jaren was voorbij. PvW werd in 1980 overgenomen door een Duits bedrijf, waarna het in 1985 failliet ging, waarmee er een einde kwam aan een voor Hasselt gedurende 75 jaar zeer markant bedrijf.

Bovenstaande is de verkorte versie van het verhaal zoals dat is verschenen in Hasselt Historiaeel jrg.24 nr. 3 (2007)